

Huoltaja-säätiön kannanotto

Hyväksytty Huoltaja-säätiön isännistön kevätkokouksessa 14.5.2009

Kuntien lisättävä sosiaalitoimen panostuksia

Taluskriisi tuntuu kuntien ja kuntalaisten arjessa. Kuntalaisten tulot pienenevät ja kuntien verotulot vähenevät. Kunnille syntyy talousarvion tasapainottamiseksi säästötarpeita, kuntalaisille toimeentulon ja elämän epävarmuuden lisääntyessä taas uusia tuen ja palveluiden tarpeita.

Monet kunnat harkitsevat työntekijöidensä lomauttamista, jotkut kunnat ovat jo tehneet tästä päätöksiä. On kuitenkin muistettava, että taluskriisi lisää erityisesti heikoimmassa asemassa olevien kuntalaisten tuen ja palveluiden tarpeita.

Tiedämme edellisen laman kokemuksista, että irtisanomisaallot näkyvät sosiaalitoimessa viipeellä. Ensivaiheessa ruuhkat kohdistuvat Kelaan, työvoimatoimistoihin ja työttömyyskassoihin. Hyvin nopeasti työmäärä alkaa kasvaa sosiaalitoimessa sekä toimeentulotukityössä että lastensuojelussa. Turvatakseen kaikkien kuntalaisten lakisääteiset palvelut ja perustuslain vaatimuksen ihmisarvoisen elämän edellyttämästä vähimmäistoimeentulosta ja huolenpidosta kuntien on kohdistettava resursseja sosiaalitoimeen.

Jo ennen nykyisen kriisin alkua joillakin kunnilla oli vaikeuksia suoriutua toimeentulotukihakemusten käsittelystä seitsemän arkipäivän määräajassa. Hakemusten lisääntyminen uhkaa lisätä ruuhkia ja pidentää odotusaikoja. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jotkut kuntalaiset joutuvat selviytymään jopa useampia viikkoja ilman rahaa.

Kuntien on kannettava yhteiskuntavastuunsa pidättäytymällä kuntien keskeisiä palveluita koskevista lomautuksista. Jos kunnissa joudutaan lomauttamaan työntekijöitä, kuntalaisten perusoikeuksien näkökulmasta olennaisimmat toiminnot on kuitenkin turvattava. Joissain lomautuksista ilmoittaneissa kunnissa onkin jätetty esimerkiksi sosiaalityöntekijät, sosiaaliohjaajat ja etuuskäsittelijät lomautusten ulkopuolelle. Nyt tarvitaan työllisyyspalveluja, mielenterveys- ja päihdetyöntekijöitä sekä lastensuojelun ammattilaisia. Huostaanottojen välttämiseksi on pystyttävä tarjoamaan lapsiperheille nopeasti apua.

Alentuneiden verotuloennusteiden vuoksi kunnissa on laadittu leikattuja budjetteja kuluvalle vuodelle. Ajatus yleisistä juustohöyläleikkauksista on kuitenkin mahdoton. Esimerkiksi toimeentulotuen menot kasvavat väistämättä samasta syystä kuin verotulot vähenevät. Kuntien on tuettava erityisesti niitä, joita taluskriisi kohtelee kaikkein ankarimmin. Toimivat peruspalvelut ehkäisevät syrjäytymistä.

Edellisen laman jälkipyykistä tiedämme, että monet sosiaaliset ongelmat saivat alkunsa taloudellisen epävarmuuden ja puutteen seurauksena. Hädän hetkellä tehdyt säästöt muuttuvat jo muutaman vuoden kuluessa moninkertaisiksi kustannuksiksi. Suomalaisen sosiaalipolitiikan vahva painotus ennaltaehkäisyyn tulee näkyä ennen muuta silloin, kun kansalaisten arkea uhkaavat kriisit alkavat. Nyt on juuri tällainen aika.

Huoltaja-säätiö vetoaa kuntien päättäjiin, että he turvaavat talouskriisin vuoksi entistäkin tärkeämmät sosiaalipalvelut ja niiden tarvitsemat voimavarat.